

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Subotica, CSÜTÖRTÖK, 1923 november 29.

326. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibsch-palota)

Magyar színház

A noviszadi Zasztava-ban, a radikális pártszervezet hivatalos lapjában cikk jelent meg a vajdasági magyar színházról. Annyi érettség, komolyság, igazság- és kultúrszeretet nyilatkozik meg ebben a cikkben, hogy talán az sem fog cikkírójának ártani, ha mi örvendve és hűlőn tapsolunk neki. A cikk írója, szívesen írjuk le a nevét: Szlipcević Zsarko bankigazgató a kultura és jogrend nevében sürgeti a magyar színházat, olyan indokolással, amelyennél meggyőzőbbet, beszédesebbet, tájékozottabbat a legkínzóbb magyar kulturális ember sem tudna sorompóba állítani. „Nekünk is volt színházunk a magyar uralom alatt” — mondja a cikk — a magyaroknak is kell színház adni a mi uralmunk alatt. Nem lehet lojalitást követelni békétlen néptől — állapítja meg a cikk. Ha a szláv uralom őszintén akarja, hogy az itt élő magyarság békés szándékkal s engedelmessé lélekkel simuljon bele sorsa parancsainak karjába, adjon nekik békességet és nyugalmat. A magyar uralom alatt — olvassuk — a szerbek addig voltak loyálisak, amíg egyházi és polgári autonómiájuk megvolt; amikor az megszűnt, megszűnt a loyális is. Ha tehát azt akarjuk, hogy loyálisak legyenek a kisebbségek, legyenek kívánságaikkal szemben is loyálisak az uralom birtokosai.

Most, amikor összeölelkezik a két noviszadi nacionalista szervezet, hogy kiirtson minden írott és élő magyar szót, hogy halált követeljen még azokra a betűkre is, amelyek magyar szóvá állnak össze, talán nem haszonnélkülire erre a megtámadhatatlan igazságra hívni fel a figyelmet. Gondoljunk csak meg, ha egyszer a magyar kormány összeverhúznál egy szabadcsapatot s azt titokban áttolná a határon, hogy itt a magyarságot eltántorítsák az új rendtől s elégtelenséget s lázadó szellemet neveljenek bele — mit kellene nekik sötét szándékuk megvalósítására tenni? Megmondjuk nyíltan: meg kellene mindenkit verniök, aki magyarul beszél, le kellene tépniök a cégfeliratokat, ha azok magyar szövegűek, be kellene verniök az ablakokat azokon a házakon, amelyeken magyar fölirat van, meg kellene tiltaniök a magyar filmfeliratokat, össze kellene rombolniök a magyar lapokat előállító nyomdákat s el kellene égetniök a magyar lapokat. Azok szövegűek legjobban a magyar irredentizmus gondolatát, akik így cselekszenek. Azok járnak legjobban a magyarországi fajvédőknek kedvében, akik ezt a programot valósítják

meg. Revolverrel, erőszakkal csak csendet lehet teremteni, de békét, azt sohasem.

Mi az állam érdeke? Az-e, hogy örök nyugalanságban, meg nem szűnő izgalomban, lázadásra hajló elszántságban éljenek-e polgárainak százezei, vagy az-e, hogy békében, nyugalomban, munkában, megelégedésben s eltántoríthatatlan hűségben éljenek? Nincs senki, akiben a felelősségnek csak egy atomja él, aki erre a kérdésre ne habozás nélkül felelné az egyetlen elgondolható választ. Az irredentizmusnak egyetlen bacillusa van: a nyugalanság, az állampolgári hűség kiérlelésének egyetlen biztos eszköze van: a béke. Aki nyugalanságot kell, az irredentizmust szil, aki békét teremt, az hűségre és engedelmességre neveli mindennél jobban az állampolgárokat.

Abban a vitában, melyet a

szerbek soraiban a magyar színház kérdése keltett, azokban az indokokban, melyekkel a magyar színház megnyitását sürgetik és abban a harci készülődésben, a mely minden magyar szónak kiirtására fogott össze, mi most — bármilyen nagy, égből kinzó kivánságunk is a magyar színház ügye — egész magyar sorsunkat látjuk. Most a magyar színház van soron, hogy eldőljön megint az a nagy kérdés: kié a hatalom, azoké-e, akik békét hirdetnek, megértést mutatnak s színházat akarnak adni a vajdasági magyarságnak, vagy azoké, akik halálra ítélték a magyar szót s akik ablakbeverésekkel és cégtabla leszárgatással akarnak békét és nyugalmat teremteni.

A magyar színház nemcsak Thalianak lesz a temploma, hanem a megértésnek, békének és szabadságnak is.

Megszavazták a hadügyi költségvetést

A hadügyminiszter expozéja a pénzügyi bizottságban

Beogradból jelentik: A pénzügyi bizottság szerdán nyugodt lefolyású ülésben a hadügyi tárca költségvetésével foglalkozott. Jelentősebb politikai esemény ezen kívül a nap folyamán nem történt, a parlament folyosói és a klubok is meglehetősen csendesek voltak. A demokrata-párt főbizottságának szerdán ülést kellett volna tartania, azonban a tagok sem délelőtt, sem délután nem jelentek meg határozatképes számban, sőt még az összehívók nagy része sem ment el az ülésre.

A demokrata pártban a jelek szerint a régebbi ellentétek kiújulással fenyegetnek és a párton belül kialakult három csoport között a közel jövőben éles harcokra van kilátás. A párt bal-szárnya, amelynek Davidovics Ljuba a vezére és amelynek Veljkovics Voja a legintraigensebb képviselője, napról-napra nagyobb eltávolodást mutat a Pribicević-féle jobbszárnytól. Veljkovics újabbban csak ritkán jelenik meg a parlamentben és a klubüléseken is alig vesz részt, hanem lakásán szokott elvártaival megbeszéléseket folytatni, ami meglehetősen idegességet kelt Pribicević hívei között.

A Pribicević-féle jobbszárny és a baloldali frakció közt meglehetősen erős centrum alakul ki Marinkovics Voja vezetésével, a mely azt tekinti feladatának, hogy a párt egységét az ellentétek ellenére is megővje. Ezt célozza Marinkovicsnak az önkormányzatok követelésére irányuló programtervezete is, amely a csütörtöki főbizottsági ülésen már tárgyalás

alá fog kerülni. A főbizottságot a párt statutumai szerint most újra kellene választani, minthogy a választások óta a demokrata képviselői klub még nem delegált új tagokat a főbizottságba. Ezeket a választásokat hir szerint a klub decemberi kongresszusán fogják megejteni, ami miatt a nagygyűlésen viharos harcok várhatók.

A kormány Pasics miniszterelnök felgyógyulása óta fokozott tevékenységet fejt ki és nap-nap után tartott minisztertanácson igyekszik a kabinet a felhalmozott munkaanyagot feldolgozni. Szerdán este is minisztertanács volt, amelyen a tisztviselők kategóriába való beosztásáról tanácskoztak.

A kormánynak komoly gondot okoz a költségvetési vita elhúzódása, mert az előjelek szerint a pénzügyi bizottság csak egy miniszterium budgetjét tudja letárgyalni és így ez év végéig aligha kerülhet sor annak megszavazására. Emiatt a kormány kénytelen lesz a tizenkettődek benyújtására javaslatot előkészíteni.

A pénzügyi bizottság ülése

A pénzügyi bizottság szerdán megkezdte a hadügyi és tengerészeti budget tárgyalását. A vita első szónoka Setyerov demokrata volt, aki rövid beszédében felkérte a jelenlévő hadügyminisztert, hogy adjon felvilágosítást arra nézve, hogy a költségvetést miért kellett a múlt évihez képest 547 millióval telemelni. A hadügyminiszter eleget tett a felszólításnak és rövid expozéban megindokolta a telemelés szükségességét, kiemelve, hogy a hadügyi

tárca budgetjét elsősorban az új véderőtörvény életbeléptetése miatt kellett bizonyos százalékkal felemelni.

Setyerov újabb felszólalásában részletes bírálat alá vette a költségvetés hadügyi tételeit. Kifogásolta, hogy a személyi kiadásokat szerinte indokolatlanul megsokszorozták és kijelentette, hogy a költségvetés nem fedi a való helyzetet, mert valójában kevesebb katonatiszt van, mint amennyit a költségvetésben kimutatnak. Hangsúlyozta, hogy a haditengerészet fejlesztésére sokkal több gondot kell fordítani. A katonai bevásárlásokról szólva példákul bizonyította, hogy a hadsereg általában ötven százalékkal drágábban vásárol, mint a magánosok. Követelte, hogy a hadügyminiszter tiltsa meg a katonatiszteknek a polilizálást, mert az szerinte alássa a hadsereg szellemét és intakttságát.

Pusenyák klerikális szerint túlságosan sok az ország katonai kiadása. Kijelentette, hogy a határvédő csapatok fölöslegesen lesznek akkor, ha a kormány jó kül- és belpolitikát folytat. Spaho muzulmán szintén soknak találja a katonai kiadásokat és rámutatott arra, hogy a míg Csehszlovákiában a katonai kiadások az állam összes kiadásainak alig 12 százalékát teszik ki, addig Jugoszláviában 20 százalék jut hadügyi kiadásokra. Zsebot klerikális a katonai bevásárlásoknál elkövetett visszaéléseket tette szóvá. Szerinte a hadügyminisztérium adminisztrációja nagyon rossz és felületes. Követelte, hogy Ljubljánából távolítsák el a löporraktárt, amely állandó veszedelme a városnak.

Beszéde után az ülést berekesztették és délutánra hívták össze.

A hadügyminiszter expozéja

A délutáni ülésen Agatonovics és Gyorgyevics demokrata a katonai kiadások főlemelését követelték azzal az indokolással, hogy az országnak szüksége van jól felszerelt, modern hadseregre. Az utánuk felszólaló Veszenyák klerikális kijelentette, hogy szükségesnek tartja azt a pártja részéről régóta követelt elv megvalósítását: hogy szlovén katonák Szlovéniában, horvát katonák Horvátországban és a szerb katonák Szerbiában szolgálják le katonaséveiket. Tiltakozott a horvát és szlovén tisztok nyugdíjaztatása ellen és felszólította a hadügyminisztert, hogy a jövőben nagyobb gondot fordítson a jövőben nagyobb gondot és objektívebben járjon el a nyugdíjaztatások ügyében.

Pesics hadügyminiszter hosszabb beszédben válaszolt az elhangzott kifogásokra. Számadatokkal mutatta ki, hogy aranyparitásban számítva, a költségvetés aránylag kisebb, mint 1912-ben Szerbiáé volt. Fölolvasta azt a bizalmas rendeletét, amelyben meg

tiltotta a katonatiszteknek, hogy bármilyen politikai akcióban részt vegyenek. Kijelentette, hogy neki is az a véleménye, hogy a hadsereg ne politizáljon. Ellene van minden titkos katonai alakulatnak, mert megrontják a hadsereg egységes szellemét. A nyugdíjaztatások ügyével kapcsolatban elmondotta, hogy a nyugdíjaztatás előkészítését egy bizottság végezte, amely pártatlanul ítélte el az egyes katonatisztek helyzetét. Beszéde végén kérte a bizottságot, hogy szavazza meg a költségvetést.

A hadügyminiszter után Sztoja-dinovics pénzügyminiszter kijelentette, hogy bizonyos változtatásokhoz hozzájárul, amelyek 22 millióval emelik a költségvetést, ez az összeg azonban nem borítja fel a budget egyensúlyát.

Agatonovics újabb felszólalásában bejelentette, hogy a javaslatot nem szavazza meg. Utána a Pribicevics hívei, — a jobboldali demokraták — hogy ne keljen szavazniok — kivonultak a bizottságból, amely 18 szavazattal 10 ellen elfogadta a hadügyi és tengerészeti költségvetést.

Habsburg Károly holttestét Bécsbe szállítják

A francia kamara hetvenezer frankot szavazott meg a költségekre

Párisi jelentés szerint a francia kamara kedd délutáni ülésén hetvenezer frank hitelt szavazott meg Habsburg Károly holttestének Madeira szigetéről Bécsbe való átszállításának költségeire.

A hír nagy meglepetést keltett az érdekelt államok fővárosaiban, elsősorban Bécsben és Budapesten, mert még az ottani legitimista körökben sem tudnak mindeddig semmit a holttest átszállításának pozitív tervéről. Hír szerint a francia kamara e kérdéssel Zita exkirályné kérelmére foglalkozott, aki a spanyol király közvetítésével kérte fel a francia politikai köröket arra, hogy tegyék lehetővé férje holttestének hazaszállítását. A francia kormány által kért 70.000 frankos hitel a nagyobbik részét teszi az átszállítás előrelátható költségeinek, a többi kiadások fedezéséhez az olasz és az angol kormány is hozzájárul.

A Bécsbe való átszállítás kérdése egyébként osztrák politikai körökben a francia költséghozzájárulás hírével kapcsolatban sok nehézséget fog okozni, mert a holttestnek Ausztriába való átszállításához elsősorban az osztrák kormány beleegyezése szükséges. Megbízható bécsi politikai körökből szerzett információ szerint az osztrák kormányhoz erre vonatkozóan még nem intéztek kérdést. Az engedély megadása a kormánynak még sok nehézséget fog okozni, mert a baloldali pártok egyelőre tiltakoznak az engedély megadása ellen. Attól tartanak ugyanis, hogy a Bécsben való második temetésén Zita excsászárné gyermekeivel együtt részt akar venni, ami monarchista tüntetésekre adhatna alkalmat.

A magyarországi legitimistákat különösen kínsan érinti Habsburg Károly Bécsben való eltemetésének híre, mert ők Károlyt Ausztriában való detronizálása után továbbra is Magyarország királyának tekintették és már régebben kijelentették, hogy holttestét Magyarországon akarják eltemettetni. A bécsi temetés azonban erős cáfolata a magyar legitimisták legújabb jelszavának, a mellyel a Habsburgokat mint magyar nemzeti királyokat akarják feltüntetni és detronizálni.

Általános sztrájk fenyeget Ausztriában

A munkások ultimátuma a munkaadóknak

Bécsből jelentik: A szociáldemokrata szakszervezetek kezdeményezésére az ipari és kereskedelmi alkalmazottak már hetekkel ezelőtt mozgalmat indítottak a létminimum újabb fölemelésére. A mozgalom vezetői, akik csatlakozásra hívták fel Bécs valamennyi munkásszervezetét, legutóbb elhatározták, hogy követeléseiket beterjesztik a munkaadók szervezetének azzal, hogy kezdjen a szakszervezetekkel egyezkedési tárgyalásokat. Minthogy azonban a munkaadók a munkások átiratára nem válaszoltak, az ipari alkalmazottak részéről kiküldött

bizottság kedden ultimátumszerű memorandumot adott át a munkaadók szervezetének; amelyben bérjavítást és a létminimum újabb fölemelését követeli.

Ha a munkaadók a zéros határidőre szóló ultimátumban felsorolt követeléseket nem teljesítik, az alkalmazottak, beleértve az élelmiszerekkel foglalkozókat is, sztrájkba lépnek. Hír szerint, ha a bécsi munkások beszüntetik a munkát, a sztrájk csakhamar kiterjedne Ausztria egész területére, mert a munkások minden nagyobb városban nagyarányú bérmozgásban vannak.

A budapesti bombamerénylők a külföldi kölcsönt akarták felrobbantani

Márffy és társai mindent beismernek

Budapestről jelentik: A rendőri nyomozás az egész bombamerénylő bűnszövetkezet multját pontosan kiderítette. Márffy József, aki a francia követség kapujában a bombát elhelyezte, a nyugat-magyarországi felkelés idejében nagy szerepet játszott, csoportvezető volt és többszáz ember felett korlátlanul uralkodott. Az ő csoportjához tartoztak Ghriasti, Varga, Horvát-Halasi és Nesz Károly is. Csupa fiatalember, aki egzisztenciáját csak a forradalmi állapotok fentartásával tudta biztosítani. Nesznek és társainak még a felkelők csoportjaiban levő laza fegyelem sem volt inyre és még mielőtt az osztrákokkal való összeütközésre került volna a sor mindannyian megszöktek. Budapestre kerültek és

egy ideig abból éltek, amit Nyugat-Magyarországon összeharácsoltak.

A felkelés lezajlása után közelebbi nexusba kerültek Márffyval, Nesz, Horvát és Varga minden foglalkozás és anyagi forrás híján voltak. Márffy Vargának és Horvátnak díjnoki állást szerzett a népielőti minisztériumban. Fizetésük természetesen kevés volt és Márffy juttatta őket sokszor ennivalóhoz. Márffy ezzel oly gárdát teremtett magának, amely vakon engedelmeskedett neki és mindenre kész volt.

A Koháry-uccai merényletet Márffy lakásán eszelték ki. Ott gyártották a bombát. Márffy feltétlen titoktartást követelt a fiatalemberektől, akiket titkaiba beavatott és ezek eskü alatt fogadták meg Márffynak, hogy csak az ő parancsait követik. A Koháry-uccai merénylet estéjén Horvát és Varga vitték a bombát a Bokréta-uccából a fogház kapujáig. A fogház kapujában elhelyezett bomba véletlen következtében nem robbant fel. A tettesek Márffy kivételével, aki nem mert a rendőrség előtt mutatkozni, a közelben lesték a hatást. Sőt a fogház udvarában voltak, amikor a rendőri szakértői bizottság kiszállt és meghallgatták, hogy mi a következtetése a nyomozásnak.

Márffy tagadni akart

A mostani nyomozás során olyan momentumok merültek fel, amelyek rámutatnak arra, hogy miért nem sikerült a régebbi bombamerényletek tettesének kézrekerítése, bár akkor is előállították a tetteseket, a kik mint kiderült, — a többi merényletek nagy részének, sőt lehet, hogy valamennyinek tettesei voltak. A régi bombamerényletek nyomozási anyaga annak idején igen silány volt. Jóformán csak kihallgatásokat eszközöltek s alig tolyt

nyomozás. Ily módon természetesen nem lehetett eredményt felmutatni. Márffy József azt hitte, hogy a mostani kihallgatása is egyszerűen el lesz intézhető úgy, mint régebben. Amikor ugyanis Márffyt előállították, a nyomozást irányító rendőrkapitány szeme közé nevetett és így szólt:

— Mért nem mindjárt Pontius Pilátust gyamasítja a merénylettel? A rendőrkapitány kénytelen volt a tagadással beérni és Márffy néhány óra után megint szabadon távozhatott.

Márffyt most is azt hitték, hogy immunitás és eddigi magasrangú pártfogók továbbra is fedezik cselekedeteiket. Márffy, amikor két nappal ezelőtt elővezették, ugyancsak fenhéjzónán viselkedett, önértzetesen mutatta magát és szemtelen megjegyzéseivel neveltségét akarta tenni a hatóságokat. Csak az egybehangzó terhelő vallomások után volt hajlandó vallomást tenni, előbb azonban még megkérdezte:

— Mi az, kapitány ur, hát most csakugyan komolyan veszik az ügyet?

Az áruló csomagolópapír

A Reviczky uccai bombánál egy barna csomagolópapírost találtak, amelyen félig elpörkölve, a következő két sor állott:

Szívós Green Field.

Amikor megkérdezték Márffyt, hogy mit jelent a papíroson ez a felírás, kijelentette, hogy ő nem emlékszik erre. Nem számított azonban arra, hogy a Bokréta ucca 28. szám alól, ahol lakott, az esti órákban beidézték a gazdasszonyt. Felmutatták előtte a barna csomagolópapírost és megkérdezték tőle: Nem látta ezt a papírost odahaza?

— Dehogyan nem, — mondotta az asszony — hiszen az egész héten kerestem. Ez egy nagyszerű papíros, begyújtáshoz ajándékba kaptam Martonnétól, aki ott lakik velünk szomszédságban, a Bokréta-ucca 28. számú házban.

Azonnal behívták Martonnét, aki szintén ráismert a csomagolópapírosra és elmondotta, hogy ezelőtt két-három héttel Amerikából szeretetadományt kapott és ennek a vizhatlan csomagolása fölött volt ez a barna papíros és ő adta oda Márffy gazdasszonyának.

Márffy egészen összetört, amikor Martonnével és gazdasszonyával szembesítették. Mind a ketten szemébe mondták a csomagolópapír származását és Márffy fejét leszegve, egész halkán felelte:

— Mindent kérdezhetnek tőlem, — felelek. A rendőrtisztviselő, aki Márffy ki-

hallgatását vezette, erre a következő kérdést adta fel Márffy Józsefnek:

— Egész őszintén mondja meg, miért követte el ezt az otromba merényletet, kinek akart ezzel ártani?

— Megmondom őszintén.

Meg akartam akadályozni a külföldi kölcsönt.

Egész nyíltan kijelentem, azt akartam, hogy a külföldi kölcsön ne sikerüljön.

— És nem gondolt arra, hogy milyen súlyos következményei lehetnek ennek?

— Nem érdekelt, hogy mi következik, az én politikai céloom most az volt, hogy a kölcsönt megakadályozzam.

És ezután egész részletesen, a töredelmességig mindent beismerve, elmondotta: hogyan, honnan, mikor szerezte a bombát, hogyan készült el az a lakásán, hogyan furta Chriasty István a gyújtózsínór számára a lyukat a bombába, hogyan szállította el egymaga a Reviczky-uccai palota kapujához a pokolgépet.

Most már sor került a másik bombamerénylet tisztázására.

A második bombamerénylet, amiről megdönthetetlen pozitívumok vannak a rendőrség kezében, a Koháry-uccai bombamerénylet. Ebben a bűnrészességet önként négyen vállalják, névszerint: Horváth-Halasi József, Vargha Ferenc, Nesz Károly és Chriasty István. A bombát a vallomások szerint Horváth-Halasi József és Vargha Ferenc vitték el a Koháry-uccai kapuba, ők gyújtották meg a gyújtózsínort, Nesz Károly viszont segédkezett Chriasty Istvánnak, amikor ez a gyalupadiján a bombába elhelyezte a gyújtózsínort. És mind a négyen, mintha összebe-széltek volna, pedig sem Horváth-Halasi, sem Vargha, sem Nesz, sem Chriasty nem tudják egymásról, hogy fogságban vannak, egyöntetűen a következőket mondták jegyzőkönyvbe:

— A bomba Márffy József Bokréta-ucca 28. szám alatti lakásán készült és innen indultunk el az expedícióra. A bomba elhelyezésével

azt akartuk feltüntetni, hogy az eddigi merényletekben az ébredőknek semmi részük nincs, hanem minden merényletet a kommunisták követtek el,

hogy ezzel az ország helyzetét abban az időben még jobban aláássák. Azért vittük a Koháry-uccai fogház kapujához a bombát, mert így hihető volt, hogy a kommunisták akartak pártukat előidézni a robbantással és így társaikat a börtönből megszabadítani.

Izzgalmas szembesítések

Este féltíz tájban a bűnügy eddigi legizzgalmasabb jelenete következett. A kihallgatásokat végző rendőrtisztviselő elrendelte, hogy egymásután állítsák elő a beismerésben levő Horváth-Halasi Józsefet, Vargha Ferencet, Nesz Károlyt és Chriasty Istvánt és kezdődjék meg a szembesítés. Elsőnek Horváth-Halasi Józsefet hozták be. A két ember idegesen nézett egymásra. A rendőrtisztviselő megkérdezte Horváth-Halasi Józseftől:

— Fentartja a vallomását, amit Márffyra vonatkozólag mondott?

Horváth-Halasi ránéz először Márffyra és a következőket mondja: Fentartom, én egy szóval se hazudtam. Amit mondtam, az igaz.

— Mondja a szemébe Márffynak!

— Jóska, — mondta Horváth emeltes hangon — a bomba a te lakásodon készült.

Márffy József a fejét, nagyon ideges és csaknem gépiesen felel:

— Nem, nem igaz!

Majd sorra jön Vargha Ferenc, Nesz Károly és Chriasty István és mindegyik külön-külön a szemébe mondja Márffynak, hogy a Koháry-uccai merénylet bombája az ő laká-

Új népszámlálás.

Délután az őrizetbe vett két úri-
lény helyzete is tisztázódott. Vallomá-
suk szerint nem tudtak arról, hogy
milyen borzalmas robbanó
anyagot rejtgetnek a lakásukon.
Anélkül a nyomozást vezető rendőr-
tisztviselő megkérdezte tőlük, hogy
kitől kapták az ekrazitot, az egyik
tizenkilencesztendős fiatal úriánny a
következő naiv kérdéssel válaszolt:

— Kérem, mi az az ekrazit?

Megmagyarázták neki, hogy mi-
lyen rettenetes tartalmu kazetta volt
a szobájában, mire sirva fakadt és
áján esett össze.

Majd töredelmesen bevallotta,
hogy az ekrazitot Vargha Ferenc
nevű udvarlója adta át neki azzal,
hogy jól rejtse el és mint Vargha
vallotta, tényleg nem mondotta meg
a leánynak, hogy mi a kazetta tar-
talma. A vallomás után a két fiatal
lednyit elbocsátották a főkapitány-
ságról.

Most még csak annak a tisztázá-
sára került a sor, hogy hogyan állí-
tották össze a bombákat Márffy Ia-
kásán. Az derült ki, hogy a bombák-
kon csak az utolsó sémításokat vé-
gezték Márffy Iakásán. Közvetlenül
a tett végrehajtása előtt, — míg ma-
gát a bombát készen szerezték min-
den egyes alkalommal. Most nyo-
mozták azt a helyet, ahonnan a kész
bombák elkerültek, de erre vonatko-
zólag eddig még nincs pontos vallo-
más a rendőrség kezében.

**Jobboldali kormány
alakul Németországban**

Jarres dunsburgi polgármester az új
kancellárjelölt

Berlinből jelentik: Miután Albert
a birodalmi elnöknek visszaadta
megbízatását, a pártok megbízottjai
új alapokon igyekeznek a kormány-
válságot megoldani. A tárgyalások
egy jobboldali parlamenti bázisra
támaszkodó kormány alakítása ér-
dekében már megindultak. A polgári
pártok Jarres dunsburgi polgármes-
ter személyében keresik az új kan-
cellárt, akinek támogatására új pol-
gári koalíció megteremtésén fáradoz-
nak. A munkaközösség pártja ez
ügyben megbeszéléseket tartottak,
amelyeken állítólag kompromisszum
jött létre a német nemzetiekkel, akik
hajlandók elejteni azt a követelést,
hogy a versaillesi szerződést sem-
mésnek nyilvánítsák. A centrum és
a német néppárt kötelezi magát,
hogy Poroszországban kiválják a
nagy koalícióból és ott is polgári
blokk alakul. Még csupán az nem
dőlt el, hogy az új alakulással szem-
ben milyen álláspontot fognak elfog-
lalni a demokraták, akiknek közre-
működése nélkül a polgári koalíció
nem remélkeznek abszolút többség-
gel a birodalmi gyűlésen.

Ebert elnök, aki hír szerint nem
szívesen adna megbízást egy erősen
jobboldali kormány alakítására,
szerdán Stiegerwald képviselővel,
volt porosz miniszterelnökkel foly-
tatott megbeszéléseket a kormány-
alakítás átvételéről. A birodalmi el-
nök a megbeszélések után megbízta
Stiegerwaldot kormányalakítással,
aki még fenntartotta elhatározását az-
zal, hogy előbb megtudja a pártok
hogy fogadják az ő jelöltséget.

Poincaré expozíciója a szenatus
külgügyi bizottsága előtt

A Wolff-ügynökség párisi jelen-
tése szerint a francia szenatus kül-
ügyi bizottsága tudomásul vette
Poincaré bejelentéseit, amelyek a
Journal des Debats szerint különö-
sen Franciaországnak a szövetség-
sekhez való viszonyára, Németor-
szág politikai és pénzügyi helyzete-
re, a ruhr-vidéki viszonyokra és a
megszűnés eredményeire vonatkoz-
tak. Az ülés titkos volt, amelyről
csak hivatalos jelentést adtak ki.

Berlinből jelentik: December else-
jétől kezdve értékelő postaküldetékek
lesznek, amelyeket járadékmárká-
ban fognak elszámolni. A járadék-
márkát egyébként december 1-én az

egész vonalon átvesztették. Az át-
számítási arányszámot — a papír-
márka és a járadékmárka között —
hétről-hétre hivatalosan meg fogják
állapítani.

**Jugoszláviában elkobozzák
a német állampolgárok vagyonát**

**A kormány retorzióval fenyegette a német jóvátételei
szállítások beszüntetése miatt**

Beogradból jelentik: A politikai
körök ujabbban erősen foglalkoztatja
a németországi jóvátételei szállítá-
sok kérdése. Németország, mint is-
meretes, beszüntette a jóvátételei
szállításokat, ami súlyos károkat
okoz a jugoszláv közgazdasági élet-
ben. A szállítások beszüntetését no-
vember 2-án írásbeli jegyzékben tu-
datta Németország a jugoszláv kor-
mánnyal. A jegyzékben Németor-
szág közölte az S. H. S. kormány-
nyal, hogy

a németországi gyáraknál a jó-
vátételei számla tertiére megren-
deli cikkeket át lehet ugyan
venni, de csak készpénzfizetés
ellenében.

Az előlegeket azonban, amelyeket a
német kormány a gyáraknak adott,
nem követeli vissza és így a megren-
deléseket olcsóbban szállítják.

A külügyminisztérium a német
jegyzék tartalmát egy ideig ti-
tokban tartotta,

azonban a jólétesült közgazdasági
körök időközben erős nyomást gyako-
roltak a kormányra, hogy megie-
lelő represszáliákkal válaszoljon a
német kormányra erre az eljárás-
sára.

Három nappal ezelőtt a külügy-
minisztérium át is adta a beogradi

német követnek a válaszigyzéket,
amely szerint

a jugoszláv kormány Németor-
szág eljárását megátulajdon
elkövetésének tekinteli és a Jugo-
szláviában élő német állampol-
gárokkal szemben hasonló rend-
szabályokhoz nyúl,

ha a német kormány nem áll el el-
határozásától és nem teljesíti to-
vábbra is a jóvátételei szállításokat.
A jugoszláviát németektől elkobhis-
kolt javakat a kormány azonnal el-
adhatja, ha Németország nem másít-
ja meg elhatározását.

A jugoszláv közvéleményt a kor-
mány válasza egyáltalán nem elé-
gíti ki, mert több mint öt milliórd di-
nár értékű represszáliáról van szó, ami-
nek a tízedrészét se lehetne a kor-
mány tervbevetett represszáliák útján
megteríteni. Ezért a közvélemény,
— főképpen a közgazdasági körök
— energikusabb diplomáciai lépése-
ket követelnek.

Hogy a kormány maga is ezen az
állásponton van és milyen nagy
súlyt helyez a kérdésre, azt a leg-
jobban az bizonyítja, hogy vafa-
mennyi beogradi lap, köztük a hiva-
taltal »Samouprava« és a külügy-
minisztériumhoz közefálló »Politika« is
éles támadást intéz Németország el-
len az ügyből kifolyólag.

Ki protezsálja a gyilkosokat?

**Izgalmas vita a magyar parlamentben az Ulain-ügyről és a
bombamerénylőről — Bethlen miniszterelnök szerint várni
kellett mostanig a rendcsinálással**

**A szocialisták szerint nem fogják megbüntetni
a bombamerénylőket**

Budapestről jelentik: A nemzet-
gyűlés szerdai ülésén Lendvai-Leh-
ner István, Cegléd fajvédő képviselője,
akinek parlamenti szereplése
eddig meglehetősen csöndes és szűrke
volt, nagy beszédet mondott, az
Ulain-üggyel kapcsolatban a fajvé-
dő politikáról. Kifejtette elsősorban
azt, hogy attól a kis pogromtól, a
melyet Ulainék terveztek arra
esetre, ha hatalomra kerülnek, nem
kellett volna úgy megijedni a ma-
gyar zsidóságnak. Az egész puccs-
terv — mondotta — annyira nem
volt komoly és az első pillanatra
annyira átlátszóan agent provoka-
török munkájának kellett tulajdoni-
tani, hogy a zsidóság csak hisztériás
féltelmében gondolhatott arra, hogy
a bajor horogkeresztesek és a buda-
pesti ébredők megtizedelik a zsidó-
ságot. A büntudat nyilatkozott meg
az Ulain-ügy kapcsán a liberális
berkekben, az a büntudat, amely a
nemzetrontás munkája nyomán tá-
madt azokban a rétegekben, ame-
lyek a magyar nép vérén gazdagod-
nak. A komoly zsidóságnak be kell
látni, hogy nem lehet túrni tovább
a zsidók uralmát és prepotens dik-
taturáját. A keresztény magyarság
előrejutása a zsidóságnak is érdeke,
amelynek azon kell lenni, hogy a
fajvédő politika legülis uton érve-
nye-üljön, mert ellenkező esetben
— denért magára vethet. Nem hive
a pogromnak, de ha valaha Magyar-
országon pogrom lenne, annak
megvolna a lélektani magyarázata.

Lendvai-Lehner beszédét, ame-
lyet a baloldaltól közbeküldésekkel
kísértek, Rakovszky Iván belügy-
miniszter válaszolt. Kijelentette,
hogy furcsának találja a fajvédők
mentalitását, akik ártatlan játéknak
akarják feltüntetni a bombamerény-
leteket és lekicsinyelni az Ulain-
ügyet, amellyel kapcsolatban két-
ségtelenül megállapították, hogy ál-
lamellenes blüncselekményt követtek
el a puccs előkészítői. Utána Ru-
pert Rezső reflektált Lendvai-Leh-
ner beszédére, majd az interpellá-
ciók következtek.

Eckhardt védi Ulaint

A magyar-bajor szerecsen fe-
lére mosdatására a fajvédők Eck-
hardt Tibort jelölték ki, aki kétórés
védőbeszédet tartott Ulain Ferenc
mellett. Annál lelkesebben védhette,
mert maga is benne volt a puccs-
ban. Igyekezett az egész puccs-
ügyet tréfának feltüntetni és kije-
lentette, hogy az állítólagos halál-
listán nevéni kell.

Rakovszky belügyminiszter: Hu-
moros, mert nem sikerült.

Eckhardt Tibor: A német nacio-
nalistákat nem lehet ócsárolni.

Vázsonyi Vilmos: Rathenaut meg-
ölték, Erzbergert megölték, gazem-
berek!

Fábián Béla: Tessék megkérdez-
ni Bedő hadnagyot is.

Eckhardt Tibor: Ki az?

Fábián Béla: Lendvai ur barátja, aki

a Duda! ékszerész nyakán elvág-
ta és akinek érdekében Lendvai
képviselő közbenjárt.

Eckhardt Tibor: Azért akarják
Ulaint företolni, mert ő leplezte le
Rakovszky belügyminiszter ur in-
gyenrészvényeit.

Rakovszky belügyminiszter: Ma-
ga is kapott új kibocsátásu részvé-
nyeket!

Bessenyei Zeno: Ez felitalalat
volt!

**A szocialisták Horthy
kormányzó ellen**

Farkas István fejtette ki ezután a
szocialisták álláspontját az Ulain-
ügyben és a bombamerényletek
ügyében, amelyekért a kormányt
tette felelőssé.

— A múltban megtörtént maradt
bűnök szülik az újabb
merényleteket és az újabb gyil-
kosságokat.

és ezért azok a felelősek, — mon-
dotta — akik utjába állottak a meg-
torlásnak.

Felkiáltások: Kik azok?

Farkas István: Azok a társadalmi
szervek, amelyek ellen most a nyo-
mozás folyik, nagy szerepet játszo-
tak a választásoknál a mostani kor-
mánpárt megteremtésében. Ezért
szent meggyőződés, hogy
most sem fogják a bombame-
merénylőket megbüntetni.

Amikor nincs kiderítve a Somogyi-
gyilkosság és a Dohány uccai me-
rénylet, akkor jogos a föltevés, hogy
a bűntettek elkövetői közel állanak
kormányzati rendszerhez. Ki lehet
itt más hatóság...

Szedlár Ferenc: ... amely gyil-
kosokat protezsálja!

Farkas István: ... amely védel-
mezi a gyilkosokat és nem engedi
őket megbüntetni!

Peyer Károly: Semmit sem mer-
nének csinálni, ha nem lennének
protektorai.

Esztergyálos János: Ki a gyilkos-
ok protektora és hol lakik?

Peyer Károly: Magasan lakik és
nem messze. (Nagy zaj a kormány-
párton.)

Bethlen védekezik

Farkas István: A szociáldemokra-
tapárt hozzájárul Ulain kádásához,
de abban a kérdésben, hogy törté-
nt-e mentelmi jogserelem vagy
nem, nem vesznek részt a határozat-
hozatalban, mert a tekintetben nem
látják tisztán. (Helyeslés a balolda-
lon.)

Az ülés utolsó szónoka Bethlen
István miniszterelnök volt, aki nagy
beszédben védekezett az ellen a vád
ellen, hogy az eddigi állapotok tü-
rése folytán a kormány teletős a
mostani merényletekért is.

A miniszterelnök beismerte be-
szédében, hogy a kormány idáig
sohasem lépett fel komolyan a
jobboldali patenfrozott hazafiak
ellen.

ellenben azt az elméletet állította fel
a kormány védelmére, hogy idáig
célszerűtlen lett volna megkísérelni
a gyógyítást, mert az csak vissza-
vetette volna a betegséget és késlel-
tette volna a gyógyulás folyamatát.
Az ellenzőken fejesóválással fogad-
ták ezt a fejtegetést és kételkedtek
benne, hogy olyan feltétlenül szük-
séges volt öbetelt kezekkel várni a
tizenkettedik bombáig, holott a mi-
niszterelnök alkalmasint csakugyan
helyesen itéli meg a helyzetet, ami-
kor a tizenkettedik órában és a tizen-
kettedik bomba után hajlandó csak
cselekedni. A tizenhárom ugyanis
szerencsétlen szám...

AZ ÚJ VILÁSSZÁGER
BAJKÁL KERINGŐ
(SZIBÉRIAI EMLÉK)
BORAVETZ kiadás, minden
szűrvetkezeskedésben kapható.

Az utolsó orosz cárné szerelmes levelei

A levelek az angol királyné birtokába kerültek

London, november hó.

Midőn a boldogtalan II. Miklós cárt feleségével és két gyermekével Carskoselóból Szibériába hurcolták a szovjet terroristái, a cár sem észlelte, sem más drágaságot nem vitt magával, mindössze csak egy köteg levelet, melyet a cári család kivégzése után a cár hagyatékában megtaláltak. Oroszországból a levelek Berlinbe kerültek, ahol egy szovjetügynök néhány könyvkereskedőnél és ritkaságyűjtőnél eredménytelenül házalt velük, míg végre egy londoni könyvkereskedő megvásárolta a levélsomót és most — mint a »Daily News« jelenti — az angol királyné vásárolta meg a sokat ideoda vándorolt levélköteget.

A sokat szenvedett cárnének ez az ötven levele mély bepillantást enged a boldogtalan asszony lelki világába és mivel majdnem mind a háboru idejéből származnak, az orosz tragédiának és a cári család rettenetes végzetének egyik legmeghatóbb dokumentumát adják. A cárné lelki arcképét már igen sokan rajzolták, különösen a cári hűséges francia udvari nyelvmeesterének följegyzései világítanak bele mélyen a cárné asszony lényébe, de ezek a levelek a titokzatos lelki asszonyt egész új világításba helyezik. A cárné rajongó hűve volt a miszticizmusnak. Az egykori római katolikus hesseni nagyhercegnő, testtel és lélekkel függött az orosz egyházon, melynek templomi misztériumai valóságos exaltációval töltötték el. Mindenki tudja, hogy a cárné teljesen hatalmában állott Rasputinnak, ennek a hipnotikus erejű, sötétlelkű szerzetesnek, aki a cárné vallásos érzését valósággal a vallási tébolyig fokozta. Ezt a cárné levelei is megerősítik. Az ötven levél közül alig akad egy, melyben Rasputin neve elő ne fordulna és melyben a cárné ne könyörögne férjének, hogy úgy katonai, mint diplomáciai ügyekben csak Rasputinra hallgasson, kit Isten küldött Oroszország megmentésére.

1915-ben történt, hogy egy szabadelvű orosz újság leleplezéseket

közölt azokról az orgiákról és kicsapongásokról, melyeknek Rasputin hódolt. Ezek a leleplezések egész Oroszországban a legnagyobb fölháborodást keltették, mert mindenki tudta, hogy a híresztelések igazak és hogy ez az ember az, aki tulajdonképpen a hatalmat kezében tartja Oroszországban. Csak a cárné tartotta ezeket a leleplezéseket hazugságoknak és rágalomnak és férjét könyörögve kérte, hogy intézkedjék az illető újság végleges betiltása és összes szerkesztőinek megbüntetéséért.

A Rasputinról szóló leveleknél azonban még sokkal érdekesebbek azok a levelek, melyekből a cárnének férje iránt érzett szerelme derül ki. II. Miklós cárt a cárné valósággal imádta és ez az imádat ugyan-

olyan fanatikus volt, mint Rasputin iránt érzett rajongása. A levelek, melyeket férjéhez intézett, szinte ótestamentumi egyszerűségű stílusban íródtak, az ember azt hinné, hogy egy fiatal leány levelei titkos szerelmeséhez. A leggyakoribb megszólítások: »Egyetlen kincsem« és »Napsugaram«. 1916. januárjában többek között ezt írja a cárné férjének:

»En legkedvesebbem, kélek, hogy égesd el leveleimet, mert fatális véletlenségből esetleg idegen kezébe kerülhetnének«. A cár nem teljesítette ezt a kérést és így a levelek ma az angol király ház levéltárában nyugsznak. A legérdekesebbeket, melyeknek történelmi értékük is van, egy angol kiadó cég most rendezti sajtó alá.

A vajdasági radikálisok támogatják a magyar színház ügyét

A magyarok elleni bizalmatlanságnak okait a határon túl kell keresni — Nem lehet többé akadálya a magyar színháznak

A novisadi radikálpárti Zasztava keddi esti számának a magyar színház létesítését sürgető cikke végre megtörte a jeget ebben a magyarságra nézve nagyfontosságú kérdésben. A sorozatos kudarcok után már a magyarság minden reményét elvesztette, míg most annál biztatóbb és meglepőbb, hogy egy hivatalos kormánypárti sajtóorgánium követeli ennyi határozottsággal és megértéssel a magyar színházat.

Mivel azonban a vajdasági magyar színjátszás kérdésében az első megértő hang mellett még mindig halhatók ellentétes vélemények, ezért kérdést intéztünk a suboticai radikálpárt egyik nagyteljesítő vezető tagjához, aki a »Bácsmegyei Napló« munkatársa előtt a következőkben körvonalozta a vajdasági radikálisok álláspontját.

— A magyar színház létesítése ellen nincs semmi kifogásunk — mondta informátorunk — a vajdasági radikálisok minden tekintetben hajlandók támogatni a magyar színház létesítésére irányuló törekvéseket. Többször volt már szó a radikálpártban — ha nem is hivatalosan —

a magyar színház ügyéről és megállapítható, hogy nincs senki a vajdasági radikálisok között, aki nem ismerné el a magyarságnak a színházhoz való jogát. Határozottan merem állítani, hogy a radikálpártban általában sem kifogásolnak a magyar színház létesítését, azzal a feltétellel, hogy csak néhány hónapos magyar színészet lehet rendezni, mert állandó magyar színházat, amelyben szláv előadásokat nem lehetne tartani, nem lehetne engedélyezni.

— Hogy eddig meghiusult a vajdasági magyar színház feltámasztása — folytatta nyilatkozatát — az tisztán annak a bizalmatlanságnak a terhére irandó, amely a magyarságot eddig körülvette és amely sajnos nem is fog teljesen megszűnni mindaddig, amíg a határon túl, Magyarországon nem lesznek mások a vizorok, mert hangsúlyozni kell egyszer már azt is, hogy ha itt a magyarokban minduntalan irredentákat és kémeket látnak és erre való hivatkozással akadályozzák meg sokszor jogos törekvéseiket is, az csak annak a következménye, hogy

Magyarországon még ma is olyan események játszódnak le, amelyek utánpótlást újabb izgalmakat okoznak. Jól tudjuk, hogy a vajdasági magyarság tömegeinek nincs semmi közük ezekhez a határon túli eseményekhez, azonban a baj az, hogy túlságosan közel vagyunk a határhoz és ezt kell a magyarságnak gyakran megszenvednie.

— Ez a bizalmatlanság is napról napra kisebb lesz, azonban — épp a jugoszláviai magyarság magatartása folytán — és ma már nem lehet a célja egyetlen tárgyilagossá politikusnak sem, hogy megakadályozza a magyarság jogos kulturális törekvéseinek érvényrejutását, így elsősorban a magyar színház megnyitását. A vajdasági radikálisok szívesen támogatják a magyar színház ügyét és hogy ez hivatalos álláspont is, azt legjobban a »Zasztava« tegnapi cikke bizonyítja.

Eddig szól a vajdasági radikálisok gondolkodását hűen visszaadó nyilatkozat, amely a magyar színház megnyitására és jövőjére nézve megnyugtató ígéret. Ezek után azonban az első komoly biztatáson felbuzdulva, sürgősen kezükbe kellene venniük az erre illetékeseknek a magyar színház létesítésének az ügyét. A sok keserű meddő kísérlet után végre komolyan hozzá kell fogni a magyar színjátszás megszervezésének munkájához, hogy a kölcsönös megértés végre megnyissa a magyar kultúra és a magyar szó templomának régóta elzárt kapuit.

Aláírták

a jugoszláv-bolgár egyezményt

A jugoszláv-bolgár konvenció aláírása — mint Szófiából jelentik — szerdán Szófiában megtörtént. A konvenciót, amelynek létrejöttéről már korábban beszámoltunk, Jugoszlávia részéről Rakics szófiái követ, Bulgária részéről pedig Kalfov külügyminiszter írta alá.

A konvenció aláírása után Kalfov bolgár külügyminiszter beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy a megegyezés jelentős mértékben közelebb hozza egymáshoz a két szomszédos országot. Novakovics tanár a jugoszláv kormány nevében mondott beszédet.

Napkura

Írta: Nagy Lajos

Fölmentem a kis lépcsőn a fürdő tetéjére. Itt volt a napgyógyászat. Kavicsos homok, ponyvával körülkerített terület, néhány fapad és strandszék. Más-kor jót tett ez a kura, az orvos az idén is ajánlotta, eljöttem hát. Pompás is itt a tetőn, nem hallatszik ide a villamos csengetése, nem látom a Braunt és a Bunkófejét, Sylvia nem kér tőlem pénzt és ide nem jutnak el azok a bizonyos napilapok. Egyet sóhajtok és föltekintek a kék égre. Kék és tiszta, mindenütt kék és végtelen, csak itt-ott egy-egy fehér felhőfoszlány, hogy a lélek nyugtalankodjék rajta. Csak az eget, a fürdőépület kupoláját és tornyait, meg a Sashegy tetejét látni innen, no és a napot, mely fönn ragyog az ég közepén, s ontja rám a természeti gyógytényezőt.

Lefekszem hanyatt a homokra és behunyom a szemem. Sűrű, sárgásfekete tenger folyik keresztül rajtam. Fekete pontok uszkálnak a lében, mintha legyek röpködnek, szárnyak nélkül, furcsa félmalottnak. De eltűnnek. A szemem nem nyitom föl, mégis újra látom a kék eget — és most már egy nagy síkságot, zöld síkságot látok és erdőt. Az erdő szélén sátor áll, a sátor előtt bronzbőrű indián ül a földön, arca telt, szeme fekete, haja leomlik a vállára és fekete, a szájában rövidszáru kis pipa; az indián nem mozdul, még a szempillája sem rebben, az ajka sem moccan, igen-igen bölcs és nyugodt. A nap ont-

ja hevét az indiánra, de az indián gyönyörrel szivja föl a meleget és mozdulatlanul szemlélődik. Igen nyugodt. A síkságon bölények vágatnak át, lovas-indiánok üldözik őket lasszóval. Az indián egyre csak issza a sárga fényt és erőt, ereiben lobog a vér, izmai erőteljes duzzadnak, esze tiszta, a szíve kemény, amint elszáll tekintete keresztül a zöld mezőn, a sötét erdőn, el a messze horizontig, lelke tele van akarással, tervekkel és viruló reménnyel.

Én vagyok az indián. Erős vagyok és hátor, indiánfőnök vagyok, a nap az istenem, az apám, szeretettel simogat és néz rám, a sátram fehér és vörös csikokkal tarkállik, ez az én wigwamom; hajamban hatalmas sastollak, szájjamban méltóságos pipa, mellettem hever a fűvön félcimetes tomahawkom. Hallatlan nyugalommal nézem a tájéket, állatjaimat és embereimet, az én szolgálóimat, az én országomat. Itt mindenki engedelmeskedik nekem. A ki-mondott szavam, de még a szemem villogása is parancs. A haragom megsemmisülés, a mosolyom boldogság, a kivánságom maga a teljesülés. Ott ültem a wigwamom előtt, megelégedéssel néztem hű harcosaim buzgósgát, akik remek bölényeket ejtettek zsákmányul. Én kellemesen, hatalmas erőmben küssé elhiggadva ültem a forró napon és mosolyogtam feléjük. Az erdő szélé meg-ingott és hűs szelelő futott keresztül rajtam. Tarka-, piros-, sárga- és kéktollú madarak röpködtek, közel a fűben alligátorok mászkáltak lomhán, felém pis-lantottak szeliden, mintha ők is enge-

delmességre készen lennének parancsoló intésomet. Jöttek az indiánok, az én indiánjaim, barna, fénylő tömeg, sasorokkal, villogó, fekete szemekkel, vastag karizmokkal, égve a melegben, még-is frissen és erőteljes, jöttek élelem, hozták a zsákmányt, körülálltak, mind nagyobb és nagyobb sereg, meghajoltak és szótlanul vártak. Az erdőből új harcosok érkeztek, lobogó tollakkal, rohanva, nyilakkal és dárdákkal. A vezérük elem járult, földig hajolt és alázattal, mégis küssé szemtelenül vigyorogva, egy szjira fűzött skalptömeget adott át nekem. Ó, megismertem mindet, tudtam is, kik-ről van szó; ezek voltak az én galád ellenségeim lenyuzott fejbőrei, haláluknak és dicső hatalmuknak jeléül. Harcosaim némák voltak, ahogy fürkészőn néztem őket, mind egyikek nyugodt az arca, senkinek még csek egy helytelen gondolata sem. Ime, itt volt erőm és hatalmam, ellenségeim az erdő mélyén mind megölve, még az is, aki azt mondta, hogy nincs igazam; előttem fegyverek, bölények, a fehér csontok pedig és az állati bőrök ajándékképpen halomban terültek elem.

Aztán a nők seregei, hajdan gögősek és vakmerők, vagy csufosan koldusok, vagy ravaszul ármányosak, mind-mind, akik nem mosolyogtak vissza, akik szemtelenül azt mondták, hogy ugyan-mit is gondolkodok hogy hát én hogy képz-elek olyasmit, mind-mind rabszjira fűzve, fejüket mélyen meghajtván kegye-lemért esdekettek, hogy legalább életük-et hagyjam meg és közelemben bármily alacsonyrendű munkát végezhesse-

nek, szolgálatkész cselédjeim lehessenek.

És ekkor jött Sylvia indiánruhában, de kölnivíz és parfüllatu olajakkal megkenve, engesztelően mosolygott, küssé tulmolett volt és mosolyában valami olyanfélet gyanítottam, mintha minduntalan el akarta volna magát nevetni, — de azért ő is meghajolt, a kezében egy kis párnát tartott, amelyen színes kis kavicsot hozott, bár értéktelen csecc-becsét csupán, de mégis hódolata jeléül s ezt én így szerettem. Két karom kitértam, átöleltem őt, majd magam mellé ültem.

Most már egészen boldog voltam és nagyon nyugodt, makkegészséges és kö-tőtéldegű. Hálatalan néztem föl a kék égre és az aransárga napra — és akkor fölnyitottam a szemem. Fölnéztem a kék égre és az aransárga napra, de viszont nem voltak sehöl a harco-sok, a rabnők s az ajándékok, sőt Sylvia is valahol a törzskávéházban ká-vézhatott. No, meg a skalpok is hiányoztak.

Azért mégis csak jó a napfürdő. Valami titokzatos életérőt szív föl belőle az ember, persze hetekig kell majd még ide a tetőre följárnom, mert egyszeri használat nem elég ám. Az ember he-tetekig, naponként egy-egy órát napfürdöz-zik s hűs napja kifejleszti a kura ha-tása, az ember lelki egészsége már-már megközelíti az indiánfőnökét. De csakis megközelíti — mert hiába, azoknak a bizonyos skalpoknak az ehmaradása, szerintem, tökéletesen soha nem pótol-ható.

HIREK

•••

— **Januárban kezdődnek a jugoszláv-osztrák kereskedelmi tárgyalások.** A jugoszláv-osztrák gazdasági tárgyalások megkezdésének végső terminusa január közepe. A jugoszláv-osztrák tárgyalásokat tulajdonképpen már decemberben meg kellett volna kezdeni azonban a közeledő karácsonyi ünnepek miatt a két állam kormánya a tárgyalások megkezdését januárra halasztotta.

— **A Népszövetség közegészségügyi kurzusa.** A Népszövetség közegészségügyi osztálya minden évben kurzust tart, amelynek az a célja, hogy a járványos betegségek elleni védekezést egységessé tegyék. A jövő évben Londonban lesz tizenkét hetes kurzus, amelyre a kormány az SHS. királyságból dr. Markovics Lázárt, a noviszadi közegészségügyi osztály főnökét és dr. Fritz János orvost küldte ki. A kiküldötteknek a Népszövetség fizeti meg költségeiket.

— **Meghosszabbítják az olasz kormány rendkívüli hatalmát.** Rómából jelentik: A minisztertanács ma elhatározta, hogy a kamarától a kormány rendkívüli hatalmának meghosszabbítását kéri és a miniszterelnökre bizza a javaslat formáját és a kiterjesztés időtartamát.

— **A bánáti dobrovoljacok nem akarnak Délserbiába menni.** A Csekonics uradalomra letelepített dobrovoljacoknak az agrárminiszterium Délserbiában akar földet adni, mert az uradalom egy angol konzorcium birtokába ment át. A dobrovoljacok azonban tiltakoznak ez ellen a terv ellen s memorandumot visznek Beogradba, amelyben azt kéri, hogy a birtoknak azon a részén telepítsék le őket, amely nem esik át Romániához.

— **December elsőjének megünneplése Novisadon.** Novisadról jelentik: December elsőjén, az egyesülés ünnepén általános munkaszünet lesz. A hivatalokban is szünet lesz és valamilyen hitfelekezet templomában istentisztelet tartanak. Utána nagy katonai díszszemle lesz.

— **Megszakadtak a jugoszláv-román kultúrtafúrázások.** Temesvárról jelentik: A jugoszláv-román tárgyalások vasárnap váratlanul megszakadtak, mivel az utolsó napon a tárgyaló felek között olyan elvi kérdések merültek fel, amelyek megoldására a bizottság tagjainak nem volt megbízatásuk és így kénytelenek kormányaik utasítását megszerzeni. Ez a körülmény nem jelenti a tárgyalások sikertelenségét, csak annak barátságos körülmények között pár hétre való elhalasztását. A barátságos elválás kifejezésre jutott azokban a bucsubeszédekben is, amelyet az utolsó ülésen román részről Stefan Joan, szerb részről pedig Radonics dr. tartott.

— **Lapelkobzás.** Osijekről jelentik: Az osijekji »Hrvatski List« keddi számát — a közelgő képviselőtestületi választásokról szóló cikke miatt — az ügyészség elkobozta.

— **Víz alá kerülnek a baranyai földek.** Batináról jelentik: A baranyai tarthatatlan ármentesítési vizsnyokról többször irtunk már s jelentettük, hogy a baranyai kiszáradók többiben akciót indítottak ebben az ügyben. Azonban minden kísérlet és igyekezet eredménytelen. Ennek tulajdonítható, hogy tavaly két község, Laskó és Daróc, nagy károkat szenvedtek, az idei ősz pedig Vörösmart, Csuzs és Szőlős községeket sodorja hasonló veszélybe. Ez a három község, hogy elejét vegye a biztosan bekövetkező veszélynek, demitációt állított össze és az agrárminisztert kéri a sürgős intézkedésekre. A Duna és Dráva közé ékelt baranyai lakosság bizik a kormány közbelépésében.

Viharosnak ígérkezik Subotica csütörtöki közgyűlése

Nagyok az ellentétek az egyes pártok között

A csütörtöki városi közgyűlés, tekintettel a tárgysorozat egyes pontjai körül, az egyes pártok között felmerült ellentétekre, **rendkívül viharosnak ígérkezik.** Több interpelláció fog elhangzani a radikális párt-szervezet földmives csoportja részéről is, amely különösen az utóbbi idő óta több szempontból helyteleníti a város közigazgatási politikáját. A városi tanács ugyan azon fáradozik, hogy a közgyűlés lehetőleg simán, minden hevesebb vita nélkül folyjon le és ennek érdekében már napok óta folynak tanácskozások **Pletkoszics** András dr. főispán-polgármester és a földmives kaszinó vezetői között. Állítólag e tárgyalások eredményeképpen hivatkozott össze hétfőn délelőtt rendkívüli tanácsulást, amelyen a közgyűlési tárgysorozat egyes pontjaira nézve módosították az előterjesztést.

Az interpellációk

Több interpellációt jelentettek be a polgármesteri hivatalban, különösen a földmives frakció részéről. **Vidkovic** Antal a földmives kaszinó alelnöke azt kérdezi interpellációjában, hogy miért tilos az élőállatok kiszállítása a város területéről, holott semmi járványbetegség nem veszélyezteti az állatállományt. Hangsúlyozza az interpelláció, hogy a város közigazgatási politikája a kisgazdák ellen irányul, mert amikor az állatok kiszállítását megtiltják, a buza ára napról-napra esik és ezzel szemben a kenyér ára nem változik. A kisgazdákra nézve ez a helyzet rendkívül sérelmes.

Crnkovic Iván volt nemzetgyűlési képviselő azért fog interpellálni, hogy a fédereszkocsik után ne fizessenek luxusadót.

A tizenharmadik havi fizetés

A földmivespártban nagy ellenérzéssel találkozott a városi tanácsnak az a javaslata is, amely a tisztviselők tizenharmadik havi fizetésére vonatkozik. A földmives frakció néhány nappal ezelőtt megtartott ülésén súlyos támadások érték a javaslatot és lépések történtek an-

nak érdekében is, hogy a tanács vonja ezt a javaslatot vissza. A párt vezetői és a város között megindult tárgyalások folyamán **Pletkoszics** főispán kifejtette, hogy a tizenharmadik havi fizetés kiutalása nem okoz nehézséget, mert a város két millió dinár szüccel rendelkezik és így az a nyolcszáz ezer dinár, amennyit a tisztviselői kar egy havi fizetését képezi minden nehézség nélkül kiutalható. A főispán felvilágosításai után a földmivespárt hangulata nagyrésztben megváltozott és habár a javaslat heves vitát is fog provokálni a tisztviselők karácsonyi ajándéka biztosítottnak látszik.

Megfizeti a nagyharang

A földmives frakció, amely az utóbbi időben intenzív városi politikát fejt ki, a közgyűléssel kapcsolatban érdekes megállapodásra jutott a Ferrum-gyárral. A Ferrum-gyár ugyanis kérvényt adott be a városi tanácshoz, amelyben a maj-sai-uton mintegy tíz holdnyi területet kér a várostól a telep fejlesztése céljából. A város a kérelmet a csütörtöki közgyűlés elé terjeszti azzal a javaslattal, hogy a kért telket, amelyen egy iskolaépület is áll, kilencvenkilenc évre bérbeadja a Ferrum-gyárnak, évi tíz aranydinár bérösszegért. A Ferrum-gyár ezzel szemben, a telken álló és lebontásra kerülő iskolaépület helyett más iskolaépületet fog építeni, valamint egy internátust is, amelyben a telepen dolgozó tanoncok kapnak elhelyezést.

A Ferrum-gyár, hogy kérvénye kedvező elintézését biztosítsa, érintkezésbe lépett a földmives frakcióval is, amely megígérte az ügy támogatását, de ezzel szemben kikötötte, hogy a Ferrum-gyár, a Teréz-templom részére adjon egy nagyharangot, ugyancsak, a görög-keleti templom nemrégén elkészült harangjának, a még kinem fizetett vételár ötvenszázalékát engedje el. A Ferrum-gyár ezt a kikötést elfogadta és rövidesen szállítani fogja a Teréz-templom nagyharangját.

— **Közbiztonsági állapotok Osijeken.** Osijekről jelentik: Hétfőn este **Lux** Gusztáv tisztviselő feleségét az uccán két katonaruhás egyén megtámadta. A támadók az asszony értékes fülbevalóit akarták elrabolni, akinek segélykiáltására azonban az utonállók, még mielőtt a fülbevalóktól megfoszthatták volna, elmenekültek. — Ugyancsak hétfőn este a város egyik forgalmas uccáján megtámadták **Petrovics** kefekötőt, akitől több ezer dmárt elraboltak. A rendőrség a nyomozást megindította.

— **Az osijekji szabók bérmozgalmá.** Osijekről jelentik: Az osijekji szabómunkások szombaton tíz százalékos bérijávitást követeltek a munkaadóktól, akik a követelést elutasították. A szabómunkások emiatt hétfőn sztrájkba léptek. Az egyezkedő tárgyalások a munkaadók és a munkások közt folynak.

— **Állandó éjjeli orvosi szolgálat Becskerekén.** Becskerekéről jelentik: A becskerekji orvosok akciót indítottak, hogy állandó éjjeli orvosi szolgálatot szervezzenek a városban. Az akciót valamennyi becskerekji orvos támogatja.

— **Széllámos kárptossegéd.** Osijekről jelentik: **Wolner** Henrik kereskedő feljelentést tett a rendőrségen **Lovrisa** Iván kárptossegéd ellen, aki tőle különböző hamis ürtügyek alatt négyszáz dinár értékű árut csalt ki. A rendőrség keresi a megszökött kárptossegédet.

— **Három magyar püspökség sorsa.** Október végén Rómában vatikáni konferencia folyt le, amelyen döntöttek többek közt az S. H. S. királysághoz csatolt baranyai egyházmegye ügyében is. A konferencia ezenkívül sok fontos, főleg személyi kérdést is tisztázott. Többek közt döntöttek arról, hogy három magyar egyházmegyében ki legyen a főpásztor. Eszerint a Vatikán elhatározása, hogy **Zichy** gróf pécsi püspök legyen a kalocsai érsek és **Prohászka** székesfehérvári püspök vegye át a pécsi rezidenciát. Az így megüresedő Székesfehérvárt elvben, nyilván a magyar kormány kifejezett kívánságára, **Vass** József népielőti miniszternek szánták. Mint értesülünk, ez a kérdés élénk vitát provokált, mert **Prohászka** kijelentette, hogy Székesfehérvárról nem akar elmenni, így tehát a további kombinációk is megintogtak. **Zichy** Gyula elfogadta **Kalocsát** és római vélemények szerint ezzel egyidejűleg elnyeri a **bibornoki kalapot** is. A gazdátlanul váló pécsi püspöki szék kérdését magyar egyházi körök élénken tárgyalják és bizonyosra veszik, hogy annak betöltése körül a magyar kormánynak is lesznek kívánságai. A főkegyuri jog szünetelése ellenére is illetékes helyen tudni vélik, hogy a Vatikán nem ejtette el eredeti terveit és ragaszkodik a fenti személyi elhelyezkedéshez. A magyar kormány, ugyancsak részét bizonyos mértékig az egyházi főméltóságok betöltésénél.

— **Hárommillió aranylira a földben.** Rómából jelentik: Pádva környékén egy kis olasz faluban egy parasztagazda kiásott kertjében egy korhadt gyümölcsfát s nagy meglepetésére egy jókora vasládát talált a fa alatt beásva. A vasláda egy hosszú erős vasláncsal volt átkötve. A parasztagazda azt hitte, hogy robbanóanyag van benne és értesítette a községi jegyzőt, aki aztán katonákat hivatott, hogy óvatosan emeljék ki a veszedelmes külsejű ládát. De nem robbanó anyag volt benne, hanem arany-pénz, hárommillió lira értékben.

— **Háztelket kér egy táncbanár, hogy tánctermet építhessen.** Becskerekéről jelentik: **Mrksity** Károly táncbanár beadványt intézett Torontálmegye vezetőségéhez, amelyben kérte, hogy a rezedauccai üresen álló háztelket engedje át neki, tánc-terem építés céljára. A megye még nem döntött a kérelem felett.

— **Halálozás.** Özv. Reiner Illésné született Háhn Mária hosszas szenvedés után f. hó 28-án elhunyt. Reiner Ferenc vasuti ellenőr édesanyját gyászolja. Temetése csütörtökön délután fél 3 órakor lesz.

— **Szerb közigazdasági egyesület alakul Novisadon.** Novisadról jelentik: A noviszadi szerb kereskedők és gyárosok mozgalmát indították szerb közigazdasági egyesület megalakítására. Az egyesület célja volna támogatni mindazokat a szerb kereskedelmi vállalatokat, amelyek anyagi támogatásra szorulnak.

— **A Subotica Első Nőegylet műkedvelői előadása.** A Subotica Első Nőegylet kitűnő műkedvelő gárdája december 1-én, szombaton este fél nyolc órai és 2-án, vasárnap délután fél négy órai kezdettel a Katholikus Legényegylet szinpadán műkedvelő-előadást rendez, amelyen **Bercik** Árpád „Nézd meg az anyját” című vígjátéka kerül színre. A kitűnő rendezésben színrekerülő előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Lopás tanu jelenlétében.** Novisadról jelentik: Kedden éjjel a Kralja Petra-ucca 25. szám alatti házba ismeretlen tettes betört **Kovacevics** István üzletébe és onnan három hordó sajtot és egy zsák diót vitt el. Érdekes, hogy a lopást észrevette egy, a házban lakó asszony, de úgy megijedt, hogy elájult és a tolvaj egész nyugodtan végrehajtotta vállalkozását.

— **A szombori kereskedelmi alkalmazottak kabaréestje.** Szomborból jelentik: A kereskedelmi Alkalmazottak Szombori Egyesülete december 1-én, szombaton este kabaréval egybekötött táncmulatságot rendez a Sloboda nagytermében. A mulatság jövedelmének egy részét a szombori kereskedelmi iskola menzája, másik részét pedig a kereskedelmi alkalmazottak esti tanfolyama költségeinek fedezésére fordítják. A nagysikerűnek ígérkező előadás és mulatság iránt már előre nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Kemal pasát és feleségét megmérgezték.** Bukarestből jelentik: Konstantinápolyi jelentések szerint **Kemal** pasát és feleségét megmérgezték és csak gyors orvosi beavatkozással sikerült őket megmenteni. Közlebbi részletek még hiányoznak.

— **Elítélt katonaszökevény.** Becskerekéről jelentik: **Szerdán** délelőtt tárgyalta a becskerekji törvényszék **Radonics** Bózsó szerbiai illetőségű katonaszökevény büntijét, aki Becskerekén **Alexics** Gyulánál lakását kirabolta. A tolvaj katonaszökevényt egy hónapi fogházra ítélték.

— **Kérelem.** A zsidó népkonyha vezetősége kéri a jószívű embereket, hogy **őrsi bevérsárlásuk** alkalmával ne feledkezzenek meg a népkonyha szegényeiről. Zöldseget, főzelékféléket, burgonyát, a legkisebb mennyiségben is hálásan fogadjanak. Cím: Zrinjski trg.

A cselédleány büne. A szubotici rendőrség szerdán délelőtt letartóztatta Ivraha Mariska bajmoki születésű cselédleányt, aki a Majsai-ut 31. szám alatt lakó munkaadójának lakásán megölte hat hónapos magzatát és elásta egy gödörbe. A cselédleányt beszállították a kórházba. A nyomozás megindult ellene.

Vasa Prihoda budapesti sikere. A világhírű cseh hegedűművész, Vasa Prihoda, aki Szuboticán december 4-én tartja hangversenyt, kedden hangversenyezett Budapesten. A budapesti lapok az elragadtatás hangján írják a hangversenyéről. A pesti „Az Újság” következőket írja: Már első hangversenyén szívbe zárt közönségünk ezt a istenadotta tehetségű hegedűst méltán. A főlényes technika nagy zenei intelligenciával, mély érzéssel és lüktető temperamentummal párosul játékában. Egyénisége ugyan még nem forrt ki teljesen, de így is annyi rokonszenves tulajdonságot találunk benne, hogy e öadása mindvégig lekötö a figyelmünket és gyönyörködtet is. Szép, hatásos műsort játszott végig igen élvezetesen. Egész estén át melegen ünnepelték.

Eljegyzés. Kovács Etike urleányt. Subotica, eljegyezte Kovács Ferenc. Subotica. (Mindkét külön értesítés helyett.)

A novisadi szocialisták gyűlése. A novisadi szociáldemokrata párt gyűlése határozatot fogadott el, amelyben tiltakozik a szociálpolitikai miniszterium tervezett megszüntetése ellen. Azt kéri, hogy a miniszterium hatáskörét bővítsék ki. Rámutatnak, hogy a munkásbiztosítási törvénynek s általában a munkásvédelmi törvényeknek több intézkedése még nincs végrehajtva. Memorandumban követelik ezeknek a törvényeknek teljes végrehajtását. Novisad városától pedig azt kéri, hogy a város szegényei részére ingyen háztelket adjon.

Hangversenyek. Novisadról jelentik: Novisadon december hó 2-án, vasárnap tartja hangversenyt Vasa Prihoda hegedűművész, december 8-ikán pedig Zieml Miklós, a bécsi opera énekművésze rendezi dalestélyét.

A Kurir első aukciójára csak december 6-ig lehet tárgyakat beküldeni mert a kiállítás 8-án megnyílik. Viúekre levélbeni felvilágosítással szolgál a Kurir műkereskedés Suboticán.

Ha jól akar étközni, el ne mulassa felkeresni a Kulcsács-féle vendéglőt a csirkepiacra, ahol a legjobb legízletesebb és legolcsóbb házikosztot kaphatja. Abonenseket elfogad.

A régi ötvösművészet remekel, csodás antik ékszerek, arany- és ezüstművek kerülnek eladásra a Kurir aukcióján.

A vajdaság festők alakuló közgyűlése. A vajdasági festőművészek csütörtök este hat órakor a Bárányszálló kistermében tartják alakuló közgyűlést. A vezetőség kéri az érdekelteket pontos megjelenésre.

Staribecsei betörőket fogtak Novisadon. Novisadi jelentés szerint az ottani vasuti rendőrség kedden este letartóztatta Zsiga Musztafa boszniai fiatalembert és Juszi Róza staribecsei leányt, akik Staribecsej több betörést követtek el.

Vidékről, különösen Novisadról, Somborból, Topoláról és Staribecsejről küldtek be sok értékes műtárgyat a Kurir aukciójára.

Butorok minden szusbán, csakis szolid kivitelben, Krausz Ede Novisad.

Vesztett kutya garázdálkodott Becsekerekén. Becsekerekéről jelentik: Kedden délután vesztett kutya rohant keresztül a város uccáin és négy embert megmárt. A sérülteket beszállították a novisadi Pasteur intézetbe.

Reth Olga kozmetikai intézetében Kr. Aleksandra ulica 4. szám alatt, félmeletlen, modern szépségápolás, arc-bőrhámlasztás, alkalhatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges távolítása. Kaphatók sajátkészítmények, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérítő- és szeplőkencőcsök stb. Vidékre megrendeléseket postán kívánvétel küldők.

Legszébb karácsonyi ajándék egy művészi fotográfia Reményi-fotószalonjából, Rudičeva 2.

Gyomorhurutnál, fejbetegségeknél és epéköveknél a Feller József keserűvíz használata gyakran rendkívül szolgálatot tesz. (10).

Tündéri fényben fogtak pompázni december hó 6-án a Bárány-szálló összes termei, ahol Sand kulturszakosztálya kabaréval egybekötött Mikulás-estélyét rendezte.

TÖZSDE

Novisadi terménytőzsde. Nov 28. Az irányzat továbbra is tartott. A forgalom szűk keretek között mozgott és mindössze 56 vagon áru kelt el. Buza bánáti, Senta paritás 317.50. Tengeri ó, 227.50, március-április teljes kasszával 202.50-205, negyed kasszával 230. Liszt 0-ás 505, 4-es 400.

Beograd, nov. 28. Zárlat. Bécs 0.12.48-0.12.45, Budapest 0.47-0.40, Bukarest 46-44, Genf 15.75-15.40, London 386.25-386, Milánó 3.88, Newyork 88.10-88, Páris 4.76-4.75, Prága 2.17.25 217, Szaloniki 148.

Zagreb, november 28. Zárlat. Bécs 0.12.55-0.12.24, Bukarest 45-47, Genf 15.71, London 386.50-385, Prága 2.57-2.56, Páris 4.78-4.72, Szófia 50.

Zürich, november 28. Zárlat. Nework 575, London 24.98, Páris 30.70, Milánó 24.70, Prága 16.65, Budapest 0.08.02.50, Beograd 6.50, Bukarest 2.75, Szófia 4.50, Bécs 0008 háromnegyed.

MOZI NAPTÁR

- November 22-től december 5-ig
Cirkus Edie Polo
(Edie Polo) a szezon legnagyobb amerikai kalandor képe. Amerikai-film.
- November 26-28-ig
Othelo
(Schakespeare örökbecsű tragédiája) (Lenkefy Ica, Lya de Putti, Emil Jannings). Balkán film.
- December 6-9-ig
Hanna menyemenetele
(Gerhard Hauptmann regénye) Balkán film.
- December 6-12-ig
A két árva
(Griffith filmemke Lillian és Dorothy Gish) Balkán film.
- December 13-16-ig
Twist Oliver
(Jackie Coogan) Bosna film.
- December 25-26-ig
Bahémel
(Murga regénye Maria Jakobini) Balkán film.
- December 2-26-ig
A Bölcs Nathán
(Car de Vogt és Muzsnyai Béci) Balkán film.
- December 27-30-ig
Trom és szerelem
(Lóth Ila, Fenyő Emil) Balkán film.
- 1924 jan. 3-6-ig
Új Medardus
(Várkonyi Mihály, Eeszerházy Ágnes hercegnő) Bosna film.

Vannak szeplői, mitesszerei, ráncai és pattanásai?

Használjon Elsa-Börvédőkencőcsöt

Akarja, hogy szép kezei, nyaka és arca legyen?

Használjon Elsa-Börvédőkencőcsöt

Kezei vagy arca érzékenyek a hideg és az idővel szemben?

Használjon Elsa-Lilliomtejszappant

Akarja, hogy a bőre fehér, tiszta és egészséges legyen?

Használjon Elsa-Lilliomtejszappant

Panaszkodik hejbulás, fejköpa és fáradtság miatt?

Használjon Elsa-Hajnövesztő kencőcsöt

Akar sűrű, szép és sima, kényes haját?

Használjon Elsa-Hajnövesztő kencőcsöt

Akar szép lenni és az is maradni?

Akarja, hogy mindentől szívesen léssék? Akarja, hogy örüljön, ha a tükörbe néz? Kísérlelje meg a Feller-féle hajdéli Elsa-készítményeket és nemsokára Ön is azt mondja, amit annyi más.

8504

Ez az igazi!

Kérjen minden üzletben csak valódi Elsa-készítményt Feller gyógyszerésztől. Ha közvetlenül rendel, akkor csomagolással és szállítási költséggel együtt előleges fizetés vagy utánvétel mellett:

- 2 nagy porcellántégely Elsa-börvédőkencőcs 25 D
- 2 nagy porcellántégely Elsa-hajnövesztő kencőcs 25 D
- 4 nagy darab Elsa-lilliomtejszappan 35 D

Ezekhez az árukhoz most még 5% pótdék számíttatik. — A megrendeléseveleket így kell címezni:

FELLER V. JENŐ

gyógyszerész
STUBICA DONJA,
Centrale 185. szám. (Hrvatska.)

Karácsonyi albumot addig ne vegyen

MORAVETZ ALBUM

tartalmát nem látta
6502 **MINDENÜTT KAPHATÓ.**

VAJIDASÁGI MAGYAR IROK ALMANACHJA

Szerkesztették: **DEITRE JÁNOS és RADÓ IMRE**
Tartalma: Az 1924. évre szóló román, kath., gör. kel., ortomátus és izraelita naptár, Ambrus Balázs, Székelyi Dezső, Borzóni Lajos, Császár Géza, Csuka István, Deitre János, Diószegi Tibor, Farkas Geiza, Fenyves Ferenc, Graber László dr., György Mátyas, Harasztli Sándor, Havas Árpád, Juhász Ferenc, Leng Árpád, Lányi Ernő (házi énekhangra, zongorakísérettel), László Ferenc, Mikló László, Pál Tamás, Radó Imre, Somfai János, Stern László, Szabó János, Szántó Róbert, Székely Kornél, Tamás István, Vidor Imre novellája, verse, cikke versfordítása.
Az ízlésesen állított nagyalku vaskos kötetnek (212 o dal) ára 50 dinár
Dizsajttásban fontos papírral 150 kézzel számozott amatőrpéldány is készült, mely könyvtári forgalomba nem kerül.
Az amatőrpéldány ára 180 dinár.
Megrendelhető a szerkesztőknél a Bácsmegeyi Napló szerkesztőségében Suboticán.

Az egész világot

bejárta a hír, hogy Bécsben hivatalosan bemutattott minden idők legnagyobb legnagyobb remekműve

Meghódította

Amerika, Anglia, Franciaország filmplacának legtekintélyesebb képviselőit Kertész Mihály zsenialis magyar rendező pártában szépségű filmje:

Az ifjú Medardus

Várkonyi Mihály, Eszterházy Ágnes hercegnő és Hegyössy Mari főszerepében

látható a LIFKÁBAN

január 3-ától kezdve.

8855

Foltmentes fehér

tükrök

fekete és kék árnyalat nélkül, garancia mellett készit csakis

„VITRUM” NOVISAD

Futoški put 84-a. — Üvegcsiszolás. Képviselet Suboticán: **NAGY MIHÁLY** üvegkereskedése

OSRAM NITRA

A látóképességet és sebességet fokozza a bő világítás

TÜZIFA vagon teteiekben valamint hasáiban és aprítva, házhoz szállítva, legutóbb nyosabban beszerezhető **Vujković J. és Társa** cégnél, Jukičeva ul. 41. Telefon 689.

NYILTTÉR.

Figyelmeztetés.

Ezennel figyelmeztetek mindenkit, hogy flannak Kis Erős Jánosnak senki se hitelezzen, mert az általa csinált adósságokért nem felelek és azokat ki nem fizetem.

8985

özv. Tícai Istvánné.

Hajlított székek és egyéb hajlított butorok állandó nagy raktárral!

Tvornica Savijenog Pokuštva d. d. kizárólagos képviselője

HEMLER PETER utódánál

Novisad, Šafarikova ulica az evang. templommal szemben. 8693

2-3-4 szobás lakást

konyhával és mellékhelyiségekkel

keresek

lehetőleg a beltéren. Közvetítő díjazok. Cím a kiadóban. 8980

FÜZŐK

legújabb szőnyeg- és halcsontos — halcsontos szőnyeg gumival és bebujszítók, melltartó, gyors szőrszűrő

MASKÖTŐK

orvosok által legújabban elismert és ajánlott szabás szerint készítek. Vidékre szusz- és csipő-méret után.

VIRÁG LEONTIN

Subotica, Kralj Aleksander ul. 11. szám. Nemzetivel szemben.

V. Haber és Társaság kereskedés

Osijek III. Donj. Ulica 17. Telefon 201.

A vasúti híd és hajózásnál ügynökség között.

Ajánljuk gazda- és dusan felszerelt raktárunkat első osztályú karintiai és stajer deszolt és metszett épületfa, deszka, lécs, stafli, pallókat fenyőtől és fichtából, továbbá első osztályú száraz bognár anyagot, kőrös, szil, tölgy, akác és hársfát, gömbölyű és metszett állapotban, továbbá tölgy pallókat és szőlőkarókat. TŰZIFA: gyertyán, bükk, kőrös és tölgy hasáb, dorong és ágját, I-a beocini portland cementet. I-a fehér meszelt, apatini cserepet, menyezetrádat, kátrány fedőlemezt. Szállítunk a legolcsóbb napi áron nagyban és kicsinyben. 8987

Új zongorák megérkeztek. Angol és bécsi szerkezetű, remek hanggal. Wirth, Arszie, Produktiv, Stingl, Dör Lira, Laubergér gyártmányok kaphatók. Olcsóbban, mint bárhol. Részletfizetésre is.

KAIN HANGSZERÉSZ városi székhez.

KRUMPLI

hagyma stb. minden mennyiségben — franko minden vasúti állomás, legolcsóbban kapható „BALKAN” TRG. D. Novisad Zeljeznicka 16. Telefon 79.

„OROSZLÁN” GÉPSZIJAK

VÉDJEGYŰ GARANTÁLT MINŐSÉGŰ NAGY GYÁRLÓKAT: **BÁRDOS ES BRACHFELD** NOVISAD 12.

Sok pénzt

takarít meg, ha

SZŐRMÉT

GOLDSTEIN ANTAL

szőrmeáruházban vásárol 8794

Subotica, Strossmayerova ulica 5. Huspiac

Karácsonyi Vásár

Mélyen leszállított árak

WEITZENFELD és TÁRSA
SUBOTICA (BÁCSKA)

Távíratcím: KENYERIPAR

Iroda: Városi bérpalota

Telep: mentál put

Alapítva: 1902

Telefon: 190

Moquette, gobelin- és selyem butorhuzatok. — Patent roletta rudak.

Ajánl:

lőporkócot,

tűzoltó- és kerti

tömlőket, új lisztes,

gabonás, gyapju-, toll-, komló-

és szalmazsákokat, matrac- és roletta-szöveteket jutából és lenből, mindennemű házivásznat, zsinort, kötelet és hevedereket.

Ponyvaeladás és kölcsönzés!

Sósheringet

tonnánként ajánl zagrabi bizonyítványi raktáráról a Hollandiai Halkonzervgyár Vlaardingen. Szállítás vagon- és hordószerre a legolcsóbb áron. Vezérképviselő:

Berthold Neumann

Hatzova ul. 9. ZAGREB Hatzova ul. 9. Tüszér- és gyarmatarunagykereskedés. Telefon 2-77 8877 Távíratcím: „Engros”

DEXTRINMEISTER

zum sofortigen Eintritte wird gesucht. Offerte an Hinko Mayer i drug, Zagreb

MIDER CÉRNA

mindennemű harisnya, kötött- és gyapjuáru

KAPHATÓ

ALBERT POLLÁK

nagykereskedése Zagreb, Gajeva ulica 1. (az udvarban)

8856

ÖN meg lesz lepve!

A BÜVÖS JEGYZÉKKÖNYV?

A XX. század legnagyobb válmánya!

Mint küld 15 dinárért utánvételt:

KAMENKO JOVANOVIĆ

Bandža (Banat)

„GLOBUS” SUBOTICA

Karadžičeva ul. 6. (Bárányi-utca)

Vanja raktáron lévő

úri és egyéb fehérneműit

ugyszintén francia zefir, batizst, sifon, vászon, köpör és inglouse különlegességeit, melyekből mértékutáni rendelést is elfogad. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan szállítottak. 8682

Rum és Likör

essenciák (Schimmel, Fantl és Pick gyártmányok) legolcsóbban

Landauer (Lackner) drogéria Subotica 7310

Zsuljevits Tiwadar szőrmehálya

Subotica, Sokoiska ulica 15. szám

Elváll mindennemű szőrmemunkát Pontos kiszolgálás! Szolid árak!

FAKERESKEDŐK RÉSZÉRE

OLCSÓ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS A

KOVINI BANK R. T.

fióktelepe Kovin (Banat)

Fűrész-, építőanyag úgy komény mint puhafában, gömbfa, szélészka mindenkor raktáron. Kívánatra minden méret vágatik. Eladás engros és detailban.

LIFKA MOZI

GRIFFITH győztes filmre-meke, mely szebb mint az UT A BOLDOGSÁG FELE

I. rész dec. 6-tól—9-ig

A két árva

2. részben. Nagy történelmi dráma a nagy forradalomból

LIFKA MOZI

Főszereplők: LILIAN GISH DOROTHY GISS SCHILDKRAUTH

II. rész dec. 10—12-ig

KOTZÓ nov. 29-től
csütörtöktől-
dec. 2-ig
vasárnapig

A legszenzációsabb amerikai kalandor kép!
Edie Polo Cirkusz titka

4 részben, 18 epizód, 36 fölvonásban
III. rész: 10 fölvonásban
Főszereplő: **EDIE POLO**

LEVELEZÉS

»Arványa« megkésve levele van a kiadóban. 9003

Ismeretségi hiányában ezuton keresem oly erkölcsös és szerény leány ismeretségi, ki egy gép és vizerőre berendezett 3 járatu malomot megnagyobbitáshoz hozományával hozzájárulna. Leveleket »Ismeretség« jellege alatt a kiadóhivatal továbbít.

Ha jó és olcsó KÁRPITOS
munkát akar, forduljon

Nagy Gyula kárpitoshoz
Sokolska utcában, aki a legszebb kárpitos munkát, javításokat és replanokat készíti.

Eladó egy antikgyógyhár-
betétes szalon garnitúra, továbbá gyönyörű új ebédő, moket divány, székek és egy használt bőr klubgarnitúra. 8974

FOGLALKOZÁS

Önálló kárpitossegéd angol munkát azonnal felvétetik Morgenstern nő kárpitosnál. Senta. 8995

Keresünk lehetőleg azonnali belépésre Diesel-rendszerű nyolcolajmotor kezelésében és javításában tökéletesen jártas gépészt. Áranlatok fizetési leányokkal »Malom« jellegére továbbíthatnak. 8990

Fűszeressegéd azonnali belépésre felvétetik. Kaufmann Ignác, Frankopanska utca 32. 8993

Kisebb házat
beköltözhető lakással megvételre keresek lehetőleg a beltéren
Cím a kiadóban.

Házikasszonyoknak vagy hasonló állásba elmennék, önállóan főzők és a háztartás minden munkájában segédkeznek. Leveleket: »Poste Restante« Sv. Hubert kérék. 8982

Fiatal segéd fűszerzakmából, helybéli december elsejére felvétetik. Kőrössi Géza, Subotica. 8969

Hivatalnok, aki a horvát-magyar nyelvét bírja, irodába vagy pénztárnoknőnek ajánlikozik. Címeket a kiadóba kér.

A december elsőn kezdődő női kapakészítő tanfolyamra uri lányok felvételnek Beer Bözsinél, Uri kaszáró épületében. Ugyanott kifutóleány felvétetik. 8897

Keresünk megvételre egy használt vagy új **Chappin gépet** (vasgyúrtura) és **vízirtályokat** 3-4 m³ tartalommal **Bohn Téglagyár Džombolj (Bánát).**

Nevelőnői állást keres intelligens fiatal leány jobb családnál. Tanítana gyerekeket elemi és esetleg hegedűre. Beszél magyarul, szlovénul, elég jól németül. Cím: Szó's Bellinice, Prekmurje. 8906

NŐI ÉS FÉRFI ALSÓRUHÁK FEHÉR NEMŰ KELLÉKEK KÉSZÍTÉSE CSILLAG
fehérenemű varroda.
Paja Kujundžić utca 3.

Úgyes manikűr és fésülőkisasszony felvétetik azonnal. Welsz nővérek manikűr-szalón, Rudič utca. 8894

Utazói állást keres bármilyen szakrmban. Beszél szerbül németül és magyarul. Cím a kiadóban. 8880

Férfikönfokció szakmában jártas, szerbül, magyarul beszélő segédet keresünk azonnali belépésre. 8996
Ritiner Antal és Társa Subotica

VÉTEL-ELADÁS

Meteor - kályha kőesek megvételre. Cím a kiadóban. 8921

Üzletberendezés fűszer- és rövidáruval sürgősen eladó. III. Josičeva ul. 9.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 diára, vastagbetűs és olvasó közzéadásra számil. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Alláskérésék apróhirdetési díj faldt fizetik. Előfizetési díj havonta 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezők leveleikhez válaszbélyeg melléklend.

Wertheim-szálloda, 1-es, 2-tes vagy 3-mas megvételre kereseték ab Mol szállítva. Bővebbet Malusev-iroda, Subotica.

MÉZ

Elsőrendű tisztított és szűrt AKAMÉZ kaptató **Palapen Józsefnél** Subotican, Barona Tranka try 4. szán (volt honv. a gazdasági hivatal) 8747

Somborban

éjjeli-üzlet más vállalkozás miatt házal együtt eladó, vagy pedig bérbeadó. Beköltözni lehet aonnal. Érdeklődni a kiadóhoz. 8997

Petar Klonić

Sombor, Lastina utca 3. 8919

A világhírű Piri autógumnikból, minden méretben, állandó lerakat. Bory gépműhely Subotica, I. Stosova ulica 7. 8183

Uj zongorák megérkeztek. Angol és bécsi szerkesztel, remek hangú. Wirth, Arszte Produkcij, Stingl, Dör Lira, Lapberger gyártmányok kaphatók. Olcsóbban, mint bárhol. Részletfizetésre is. Kalm hangszerezés, városi székház. 7451

Mélyen leszállított árak november 24-től december 24-ig

tiszta gyapju férfiszövet 150 széles Din. 75.-
tiszta gyapju nőiszövet minden színben 130 széles Din. 50.-
finom széles Lilim-vászon Din. 25.-
legjobb minőségű konyász és ingzephír Din. 20-22.50

Győződjön meg minden vételkényszer nélkül.

VINCE ČOVIĆ
kézműve kereskedésben Subotica Radičeva ul. (Kametr-ház) 8920

UJ! AMOR UJ! VÁSZONZACSKÓS KÉKITŐ

Minden jó háziasszony ezt használ.

Kapható mindenütt! Első Jugoszláviai Vászonzacskós Kékitő Ipar Subotica, Tolstojeva ul. 11 8380 Telefon 690.

nov. 29-től
csütörtöktől-
dec. 2-ig
vasárnapig

Lifka

Égő szántóföld

drama 6 fölvonásban
Főszereplő: Putty Lia

A. E. G. mozigépek! Mielőtt gépet vesz, minden árajánlatot minden kérés-tesítéssel ellátott üzmen-tes A. E. G. mozigépekről, melyet előzősen szerezhethet be a Jugoszláviai főképviseletnél: Orient Film D. D. Subotica, Ciril Nicotić trg 19, Lifka-mozi épületben. 8823

Na znale dajem pošt pu-
bliku, da sam u Karadži-
ćevoj ul. br. 22., u kući
gosp. Dr. Petrovića, u
dvorištu otvorio jednu
dobru kuhinju, te primam
abonante noćajno i me-
sečno. Otvorobe se pla-
ćara ručak i večera 22 di-
nara. S poštovanjem mo-
lim za potraženje. Stojan
Milošević. 8900

150 Hl bor eladó. VI.
Frankopanska utca 25. 8904

6 HP. benzín, 8 HP., 10 HP.
és 12 HP. motorok (Fahr-
bar und legend)

MOTOROKAT
azonnal azonnal rakáról
ISPOČNO EVROPSKO DRUŠTVO
Novisad, Jevrejska ul. 14.
Telefon: 464. 8932

Fifi Crém
SZARAZ, ZSIBO
Pintér gyógyszerár
nagy diplomá mellett.

Modern, új, nagy ház mel-
lékkelhelyiségekkel eladó. —
Átvehető vagy Ferenc-
telep 167. 8902

Butorozott szobák bérbe
kerestetnek havi 30 di-
nártól kezdve a város
bármely részén. Előnyben
konyhasználattal. Bő-
vebbet Malusev-iroda.

Rum- és likőresenciák,
Noiret-féle francia gyárt-
mány és a hozzá szüksé-
ges finom alkohol főrak-
tára: Dossy gyógyszerár-
tárban Subotica, kiskápolna
mellett. 8906

Butorozott szoba két
ágyval két ur részére.
azonnal kiadó. Cím a ki-
adóban. 8998

Forgalmas helyen 30 évig
fennálló vegykereskedés
azonnal eladó. Cím Mi-
ladjev vegykereskedés-
ben, Sombor. 8953

Keresek egy jómeneteli
vendéglő bérbe. Cím a
kiadóban. 8999

Kelebián eladó két lánc ló
szőlő. Bővebbet Szaga-
meiszter Gyula Subotica,
Karadžićeva ulica 20. 8872

B. Topolán a legjobb for-
galmu vendéglő inventár-
ral átadó. Érdeklődni le-
het Borka cipésznél. Su-
botica, Wilsonova ul. 16.
8986

Több malom kisebb-na-
gyobb, Vojvodinában el-
adó. Leírások válaszbélyeg
ellenében. 8750

Ha Beckere utasik, kel-
lemes, tiszta szobát kap a
»Fehér galamb«-szállóban,
Pupina (Árpád) utca.
Szolid polgárius vendéglő,
elismert, finom, házias
konyhával, kitűnő italok-
kal. 8707

Író- és sokszorosítógépet,
használt, de jó állapotban lévő
keresek. Bácskés közveti-
tő-iroda, Bačka-Topola. 8750

Pöstyénbe nem kell utaz-
nia, ha rheumáját, ischiást
gyógyítani akarja, mert
eredeti pöstyéni iszapot
kaphat az Illés-gyógyszer-
tárban, a főpostával szem-
ben. Kérjen leírást. 7141

Elcserelném egy szobás,
előszoba és fürdőszobából
álló modern lakószobát ha-
sonló lakószobás lakással.
Cím a kiadóban.

Eljegyzési és lakodalmi
csokrokat frissen érkezett
olasz virággal izlésesen és
legolcsóbb nappi árban ké-
szít Balog Lina cég Subo-
tica. Alkalmi ajándékok
bevásárlási helye. Állandó
képzőművészeti kiállítás.

Pénzkölcsönt közzel ház,
szőlő, föld és kőzetfaloga-
ra, u. m. arany, ezüst,
varógép, irógép, kékpar-
ra stb. stb. Malusev-iroda.

Szódavíz a legkisebb
menyiségben gyári áron
szállít hozzá bárkinek
»Johanna« szikvizgyár Su-
botica, telefon 532. 8176

Köser tormaárshi, füstölt
libahus és libamáj állan-
dóan kapható Kőrösi Géza
cégnél, Radičeva ulica. 8994

Kisgyógyászati segédítő-
tabletta ártalmatlan, orvo-
silag sokszorosan elismert
legjobb szer. Kövérség és
elzsírosodásnál használata
csodás. Kapható a
Mercl-drogériában Suboti-
ca, Aleksandrova ulica 1.
Postán rendeléseket után-
vétellel azonnal elintézzük.

Ismeri már a világhírű **SZENT GYÖRGY FLUIDOT?!!!**

Mely sokkal jobb a sóborszesznél!

Próbálja meg utasítás szerint használni: megfázással, fejfá-
jással, derékfájjal, fogfájással, csuznál, rheumánál, kéz-,
láb-, és inarandulásnál, ütődéseknél, zuzódásoknál, daganatok-
nál, étvágytalanságnál, gyomergörcsöknel, hányingerrel, has-
menésnel és bámulni fog a gyors és biztos eredményen.

Küldjön be levélben ajánlva 20 dinárt és ingyen bérmentve kap egy próbátveget.

Készíti: **ZETA R. T. gyógyszer- és tápszergyár SOMBOR**